„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Појединих бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 21. У Новом Саду у уторак 7. (19.) фебруара 1884. ГОДИНА XIX.

Политички преглед.

У задњим бројевима показали смо на основу стварних чињеница какве околности владају у поседнутим покрајинама и с каквим тешкоћама и невољама има да се бори тамошњи народ српски. Да и **положај у Боци Которској** није ни за длаку умакао од онога у Босни и Херцеговини сведочи писмо, што га доноси „Српство“ од једног свог пријатеља из Црне Горе. У том писму вели се између осталога: „Пре неког времена вратише се тринаесторица усташа из Црне Горе и одмах су их у Аустрији уапсили. Пре неколико дана судио је свима војнички суд у Котору и осудио је ког на две, ког на пет, ког на десет година. Прекјуче (претпрошлог понедеоника) крену се лађа са овом несретном тринаесторицом за Трст, а отуда ће у Коморан да одведу осуђенике. И српски су им лик нагрдили — одрезаше им косу и обријаше бркове, те им нико не би ни рекао, да су јуначки и поносни Кривошијани. Но другови и браћа хоће да их свете. Ових дана нападоше на радике, што путове и тврђавице по Кривошијама граде. Услед овога војничка је власт одмах у Кривошије отправила из Пераста једно одељење војника, такођер и из Ерцег-Новога. Ратно бродовље које се у близини налази, стављено је у ратну спрему, те се очекује, да ових дана приспе у Боку Которску. По Боци беху прибележене све мазге, што би могле за војничку сврху служити, као и све куће, које би могле рањенике примити. Као што се дакле види, формална спрема за рат.“ — Тако пријатељ поменутог листа. Познавајући односаје и околности у Боци Которској и поседнутим покрајинама немамо разлога посумњати се у истинитост горњих вести, које и сувише јасно обежавају озбиљност ситуације у поменутим земљама, којима као да је намењено, да испију још много коју грку чашу, пре но што дођу до опог спасења, којега ради толико већ пропатише, а и данас још пате. Крај свега тога не сумњамо се ни најмање у лепшу и сретнију будућност тих покрајина, јер у крилу тог огранка народа српског поникоше речи: за крст часни и слободу златну, и: на муци се познају јунаци. Ко се ових речи придржава, упознаће а пре а после истинитост изреке: трпен — спасен.

У Русији појавила се у задње време на политичком пољу једна нова странка, која у једно и исто доба устаје против руских терориста и владе руске. **Странка** та придела је себи име **руских конституционалиста**, и ма да до данас још није јавно ступила пред народ руски, те се управо и не зна, који и какви су елементи у тој странци сакупљени, издала је она прокламацију која се уједно и програмом њеним може сматрати. У тој прокламацији велеруске конституцијоналисте: С обзиром на то, да су намере и делање садање владе данас свакоме јасне и да нема нити може бити сумње да те намере и то делање друштвеном развитку опасношћу грозе, сматра круг руских конституционалиста за своју дужност, да се обрати оним људима, који теже уништењу политичког ропства, или бар с том тежњом пријатељишу. До данас се организовала само револуционарна социјална странка, која систематски води борбу с апсолутном владом. Ми се у неколико битних питања не слажемо с назорима те странке. Не симпатишемо с оним средствима, која терористична група револуционарне странке руске у својој борби употребљује; ми хоћемо пропагисањем својих начела да војујемо против владе руске. Терористе извршују за своје идеје и злочине, који обично и њих саме упропашћују. Ми желимо од свег срца да завлада таково стање, у којем се начела не ће прогањати и у којем се ради распростирања истих не ће нико слати у Сибирију, или бацати на дно петро-павловске тамнице. Програм је наш сасма кратак и једноставан Ми желимо: 1. да се сазове сабор руски, у којем ће се претресати и решавати сви закони земаљски, сви пројекти и годишњи прорачун државни. Цар може уз мишљење већине или мањине у сабору пристати; мишљење, којем се цар придружи, постаје законом; 2. да се зајемчи слобода вероисповеди и укине превентивна и казнена цензура; о пресним злочинима и преступима да суди порота; 3. да се изда општа амнестија свима политичким преступницима. — Као што већ поменусмо, за сад се још не зна, какви и који елементи друштва руског сачињавају ову конституционалну странку. Пре неког времена говорило се по страни листови, да је у странци руских револуционара дошло до раздора и да се „умеренији“ елементи одвојили и засебну странку организовали. Пошто конституционалисте не излазе отворено на среду, није искључена могућност да се под њиховим именом крије „умеренија“ странка руских револуционира. Било како му драго, појаве ове доказују јасно, да се приближује време, у ком ће Русија почети новим животом битисати, себи на славу, Славенству на спасење.

Влада мађарска жури се у ванредној мери са припремама за **нове изборе**. „Пешти Напло“, који дотичне кораке владине бодрим оком прати наваћа, да та журба свог повода имаде у бојазни владиној, да би одуговлачењем нових избора опозициони расположај у земљи још већма могао овладати. Влада, вели „Напло“, моћи ће свој циљ само онда постићи ако опозиција касно и неспремна изађе на биралиште. Орган умерене опозиције опомиње с тога опозицију, да не заборави, да ће изборно кретање већ за два месеца отпочети. Важно је, а и потребно, вели „Напло“, да се опозициони елементи у земљи пробуде из мртвила и дремежа, и да стану у свезу и договор са централним одборима. Исти лист позива за тим странку независности, да се споразуме с умереном опозицијом, како би се избегло свако неспоразумљење међу странкама, које би тек само влади помогло, да дође до давно и жељно очекиване победе.

ДОПИСИ.

Врањево. (Српски попа, као адвокат, арендаш, прота, калуђер и професор.)

Не знам, да ли су и остале српске општине тако срећне са својим свештеницим — који пре две године заснованте конференцију у Т. Бечеју — као што смо ми са нашим попом Световарем Миленковићем, познатим Серафимом — „главом речене конференције.“

Отац Серафим још по доласку своме из Темишвара у Врањево, показао је свету, да све друго, што се не зове српско — већма љуби и поштује, него свој позив и своју православну веру. За доказ томе, навешћу ово: што је као свештеник, под своју старост одао се изучавању права, — и ма да је у два пута долазио са испита из Будимпеште кући без мамуза, и тек трећи пут — својим улагивањем око уплашене аристократије — своју циљ постигао и на жалост адвокатску? диплому добио.

Као адвокат-попа светко је отац Серафим код својих парохијана у очи крстног имена им водицу и препоручивао им се у буди какној парници за адвоката. Не потраја дуго, а ми видимо нашег оца Серафима где истерује процесе — а црква зева. Једне заступа код суда као своју партају; — а другима опет, одма после водоосвећења и уз благослов свештенички преграваног колача, као адвокат ваљени на лицитацији кревете, јастуке и т. д.

Народ видећи шта попа с њима чини, јави то предпостављеној му власти, која саслушавши глас народа — забрани му као свештенику сваку даљу адвокатуру. Сад се тек отац Серафим нашао у невољи, јер несме бити у мантији адвокат. По брзо се у њему изроди нова мисао, па рекне: „кад не могу бити у мантији адвокат, ја ћу бити у мантији арендаш.“ И одиста ступи он са својима вернима — чивутима — у задругу, који винску аренду узеше и постане у мантији арендаш. Као попа-арендаш изјасни се једном приликом овако: „ако ми поле винска аренда што донесе, то ћу свући мантију, и престати бити срп. свештеником.“ — Ове речи — на несрећу народа српског, а поглавито на несрећу врањенчана — нису се обистиниле — ма да је са винском арендом добар ешефт направио — јер отац Серафим као арендаш и дан данашњи носи — на жалост — име срп. свештеника. —

Арендашем винским је истина престао бити, али се у исто време новога посла латио. Најпре је увео к себи, једну целу мађарску породицу — састојећу се из „три женске“ а неколико мушких чланова — на издржавање. Тим поступком својим, скинуо је Серафим са себе и навив „срп. свећеника“, те постао: као што г. Малчика вели: **плебаношем.**

Као такав богаћао се с овдашњим црквеним тутором на предике, искавши за сваку изговорену предику 10 ф. а. вр. — Но кад му тутор поискано не хтеде дати, онда плебаношем удри пак тужи црк. скупштину чак министарству, тражећи од ње, да му ова као најстаријем пароху — за неких осам година — по 300 фор. а. вр. годишње, у име станарине плати. — По добивеном процесу исплати му црк. општина потраживану своту, од које је плебаношем један део — приликом женидбе једног мађара, а члана његове породице — на обављање сватова жртвовао.

Дивота је била видети, како се: мађарски сватови у кући српскога пароха, дакле у парохијском дому обављају о мучну тековину српског народа.

Г. Плебаноша ретко ће кад човек код куће наћи, он вам је данас у Т. Бечеју сутра у Кумана а прексутра у Мелевци или Бечкереку и т. д. а парохију и душепопечитељске дужности оставља на његову г. Малчику, или као што је наше жене зову „пошивица“. Не један случај се десио, да је за време плебаношевог одсуства, требало из његове парохије самртника сарванити. Пак ко га је у том заступао? Његови супарос: гд. Милош Рајковић и гд. Млад. Боберић. Чешће се пак догађа, да бабица са знаменском водом од г. Малчике другом пароху отрављена буде са овим речима: хат, дај њега новце, а ти иди код други попа.

Г. Плебаношу видећи, да му са умноженом породицом није можно покрај 1000 фор. год. плаће на крај изићи — јер су кућевни трошкови све већи, а и купатило Малчикино преко лета доста кошта, — с тога се почне својим већ уобичајеним начином у суседним местима као: Ст. Бечеју и Вел. Кикинди препоручивати за проту.

Често је он та места посећивао, а то једанпут је у сваком од тих места службу служио и предике давао. — Из поузданог извора дознао сам, да су му Ст. Бечејци по свршеном богослужењу рекли: „Поштедите нас господине у будуће вашим доласком и вашим придикама, јер за нас нема изгледа, да будете наш прота.“ Исти се гласови доцније и по Кикинди провели. Види плебаношу, да му се жеља осујетила и да протом никако постати не може.

Шта ће сад? — Ништа друго већ у калуђере. Његова светост гд. Герман наименовани патријарх — говорио је плебаношу — учиниће: да ја за годину дана архимандритом постанем. — А шта ће г. Малчика и остала фамилија? За време остаће овде, а после самном у манастир — беше одговор плебаношев.

За кратко време чујем, да плебаношу ни у калуђере неће!! јер м, је — вели — жао, оставити Малчику и фамилију овде саме „међу овим покваренним српским народом“. По том се пронесу гласови, да ће отићи у Ср. Карловце за професора на Богословији, те као такав имаће 1200 фор. год. плаће а неће имати посла са дивијам и не изображеним светом.

Кад сам ово чуо и нехотице сам помислио: хоће ли дати бог, да већ једном од н с оде, те да се ми њега опростимо. Но на жалост нашу, плебаношу не одлази од нас, а по свој прилици, да неће ни отићи, јер га ни за што употребити не могу, он се још непрестано разбацује кад и кад са својим сувопарним, несносним и др мљивим предикама, само што га нико — или врло мало њих слушају.

У почетку овог месеца прођем поред наше црк. порте, и нехотице спазим на црквени врати приковану исписану хартију. Помислим у себи: боже мој, шта ће то опет да значи? И до сад су исписиване лицитације, али нису на црк. врати прикиване. Идући својим путем даље, дођем и наспрам других црк. врата, на којима такође опазим приковану хартију. Исто тако исписана хартија, беше и на трећи црк. врати прикована.

Сад се тек у мени нова жеља пробуди да дознам шта је на прикованим хартијама написано? И зашто се баш на црк. врати приковане? Пођем у порту да видим, — јест — ал порта закључана, па немогох унутра. У том спазит једног општ. горчила — Steuerexecutor — приђем к њему и запитам га: зна ли он што да ми каже о тим на црк. вратима прикованим хартијама.

Он ми рече: да о том ништа не зна. Оставим њега, пак одем у нашу општ. кућу, где ми познати брат ћирица о реченим хартијама извести с овим рачма: „није то брате, никаква лицитација, већ је то поп Серафимова објава, у којој јавља, да ће на дан 8 ог јануара у цркви предику држати. И збиља, то су биле „објаве за придику“ јер сам тог истог осведочио се.

Објаве ове примљене су биле на 8 дана пре — говора но зато ипак није поп Серафам реч своју одржао, — да 8-ог јануара предикује — знајући, да ми тога дана скоро нико у цркву дознао неби — него је то 7-ог јануара дакле лицем на св. Јована — учинио. О чему ће он тога дана говорио: јавићу вам други пут. Из ово неколико редака држим, да ће поштовани читаоци „Заставе“ мало боље упознати конференцијаша Т. Бечејског а на жалост нашег свештеника — који, место слоге и љубави — неслогу и раздор међу своје правоверне хришћане сеје.

—ћ.—

Дневне новости.

(**Упражњено парохијско место у Орловату.**) Дописник наш из Орловата пише нам поново: „Већ сам вам јавио, да је на овдашње парохијско звање стечај само у „Турском Народу“ расписан, ма да је општина таксу и за „Заставу“ конзисторији послала. Конзисторија то тога ради чини, како би се што мање компетената пријавило, да би само злогласног Цијука рођака владикиног и Радићевог овде за свећеника што лакше протурила.“

Обраћамо пажњу наших свештеника и свршених богослова на ово упражњено место; конзисторија пак ваљала би добро да пази шта чини, јер народ прати бодрим оком све ове појаве, а дан обрачуна може наступити пре но што се и помишља. Онда ће бити прекасно све и свако кајање!

(Редовна општина у Вршцу.) Читамо у „Српству“: Заступство се не жури. Изгледа, као да је намерно, да се још туца и да изеде ускршње јаје у општинском звању, па да се онда претопи у нову општину, т. ј. да се заступство, чланови заступства у новој редовној општини уздигну као кајмак над млеком и да у истој заузму доминирајући положај. Све то проистиче отуда, што је с једне стране против сваког закона заступство узело у своје руке верификацију скупштинских чланова, а с друге, што административни одбор неће или не може да врши своју власт и дужност према потчињеним телима и органима. Да није јатака, не би било ни хајдука, вели једна наша пословица, па та пословица важи и за појаве у нашем јавном животу. Ми смо и сувише млаки, да не речемо кукавице, те није ни чудо, што нас свака шуша гази и у пркос праву и правди ликује. Но народ ће онда помислити, да нема никакве користи од црквене скупштике: а били унутра такозвани заступаши, или изабрани скупштинари, те ће се услед тога ратосиљати ствари, која му никакве користи но само штете доноси. До свести је пових скупштинара, да не дају, да народ дође до таквог мишљења и да свом снагом сузбију оне клерикално-реакционарне елементе, који уђоше у скупштину и чији, ма и најмањи, уплив треба са свим уништити. — Што се тиче верификације саме, чујемо, да је заступство одбацило неке најбоље чланове које из разлога, што дотични немају „црквене свести,“ које из других „моралних“ разлога, а с друге стране опет дознајемо, да ће само двојица тројица одбачени бити из формалних обзира, и да ће се верификација тек у идући уторак спровести, дакле да још нико није дефинитивно избачен. Чим се верификација спроведе, онда ће заступство акт о том отправити административном одбору, који ће у уторак 14. фебр. имати своју седницу и онда ће о свему донети коначно решење. А кад ће се конституисати нова општина, то је питање, које се по свој прилици неће решити пре ускрса, да би тако могло и овај велики празник заступство у својој потпуној власти прославити. У осталом, идемо да видимо.

(Вршачки одбор за шиљање женских рукотворина на новосадску изложбу) одржао је у четвртак 2. фебруара своју седницу и том је приликом изабран — као што „Српство“ јавља — диван ћилим, што ће добротворна задруга Српкиња Вршчанака послати на новосадску изложбу, и уједно је решено, да се ради прикупљања женских рукотворина у вршачкој околини изда на све Српкиње проглас. Проглас тај доносимо у данашњем броју.

(Чивуцки шактер Саламон Шварц) који је у тиса-есларском убиству био тужен, да је заклао у тамошњој синагоги девојку Истирку Шољмошијеву, — не може нигде да се настани. Где год дође свуда га тера или народ или власти. Најзад је управио молбу на варошки магистрат у Берегсасу, да му дозволи, да се тамо настани. Магистрат је одбио ту молбу из разлога, што шактер не може да се искаже, од чега мисли живети. Шварц је апеловао на поджупана, али је овај одобрио одлуку вар. магистрата због тога, што молитељ још стоји под криминалном парницом, и што његово ослобођење још нема правне силе. Шварц је апеловао на министарство, а ово је ту ствар упутило на администр. одбор, који је одобрио одлуку поджупанову.

(Спиритистички медиум откривен.) Бечки листови доносе ову вест: Американски медиум Бастиан, борави од неколико дана опет у нашем граду, да врбује присташе за своју спиритистичку веру. Надвојвода Јосиф, кога је занимала ова ствар, приредио је три седнице, којим је присуствовао и краљевић Рудолф. Дне 11. о. м. имала је опет бити седница код надвојводе. Били су ту: Надвојвода Рајнер, кнез Бађани, подмаршал барун Шлоасинг, подпуковник барун Мевшенген и Лазар барун Хеленбах. Царевић и надвојвода Иван беху приредили све, да открију медиум. Када је госп. Бастијан хтео у присуству царевића Рудолфа и надвојводе Ивана да изведе своју продукцију доспе у замку. Механизмом, о којем свезнајући Бастиан није ништа знао, буду међу побочном собом и простором за гледаоце постављена тајна врата, која су се једним махом могла отворити. Царевић и надвојвода Иван управљали су заједно тајним механизмом те се врата затворише у исти мах, кад се сабласт као дух појавила. Дух — беше то главом сам Бастиан — није се могао вратити више у другу собу, беше дакле срамотно одкривен. Присутни гости ударише у смех гледајући копрцање несретног духа. Спиритистички кругови клонули су због тога фиаска духом.

(Српски ћилимови у Берлину.) У „Export-у“ органу централног немачког трговачко-географског друштва, за ширење немачких интереса у иностранству читамо, како је српска влада послала у Берлин извесан број српских ћилимова, да би истима отворила улазак у Немачку а тиме српску индустрију појачала увећаним извозом. Ови ћилимови припадају домаћој индустрији, која је по целој Србији раширена и сачињавају богати собни украс живахношћу боја и издржљивошћу тканине. По се-

би се разуме — вели „Експорт“ — да ће се напредовањем речене индустрије тога народа и код њега љубав за наше фабрикате развити, исто треба у толико више желити, јер је млада краљевина грађењем железнице и мостова као и већим бројем индустријских предузећа знатно повишени потрошак у најкраћем времену показала а тиме ће се нашем експорту у Србији заслужно поље отворити. Ћилимови ови налазе се изложени у трг. географском музеуму, Виљемова улица бр. 92.

(Колико треба путовати до сунца.) Американац Јунг израчунао је, колико би свега требало времена, кад би се железницом могло путовати у сунце. Узевши, да железница за сваки сахат пређе 65 километара пута, стигло би се у сунце за 256 година, а тај пут стајао би не мање него 3,360.000 франака. Један шаљивчина уверавао је нас, да он и без железнице за много краће време и готово без икаква трошка дође — „своме сунцу“.

Политичке вести.

— Сабор угарски усвојио је прошле суботе у ђенералној дебати законски предлог о организацији односно умножењу котарских судова. Посланик Гречак предлагао је том приликом, да се судбени сто из Беле Цркве у Вршац пренесе.

— „Буд. Кор.“ јавља, да је цар-краљ за потпредседника горњег дома сабора угарског именовао чувара круне барона Николу Вајa.

— Осечка „Драва“ доноси вест, да је септемвир Дане Станковић већ наименован за предстојника унутрашњег одељења при земаљској влади у Загребу.

— Исти лист јавља даље, да је концем прошле године тако незнатна повчана свота ушла у главну благајну троједничку, да се ради покрића автономних трошкова морало дићи из Будум-Пеште 283.000 фор.

— Државно веће аустријско усвојило је и ону наредбу министарства бечког, којом се укида поротни суд у Бечу и судбеном столу корнајбуршком.

— Преговори о новом трговачком уговору с Француском довршени су. Закључен је привремени уговор уз полугодишњи отказ.

— У руском министарству за комуникације израђује се нов нацрт за железничке управе, по којем ће у будуће на железничким пругама у Русији само руски поданици моћи службу добити.

— Из Београда јављају „Преси“, да је краљ Милан позвао к себи бившег „напредњачког“ министра Гарашанина. Лист овај држи, да су министарској кризи повода дале диференције између владе „човека од акције“ и „напредњачке“ странке а можда и самога краља. Не ће ли се целом овом кризом како год пропалим „напрењацима“ поново пут да прокрчи до фотеља министарских?

— Из Софије долази вест, да ће руски пуковник Каулбарс до који дан поћи у Петроград, да свом пословању у Бугарској цару руском Александру извештај поднесе.

— Прошлог понедељника слављен је у Мадриду и у другим градовима шпанским дан проглашења републике у Шпанији. Републикански листови донели су тога дана записник оне седнице кортеса шпанских, у којој је Шпанија републиком била проглашена.

— Из Мисира јављају, да су присташе Махдијеве закључиле офензивно поступати.

Народна просвета.

(Школа. — Књижевност. — Уметност. — Позориште.)

Изводи из записника срп. ученог друштва.

(Наставак.)

Бр. 3. Г. Ст. Врчевић шаље рукопис свога оца. Упукује се одбору филолошком и философском на преглед и оцену.

Бр. 4. Г. М. Драговић шаље нову грађу за историју Црне Горе, тражећи овога пута и пристојну награду.

Упућује се одбору историјском и државном, а реч о награди повешће се после оцене.

Бр. 5. На позив секретаров и благајников, према одлуци управе, да књижари комисионари поднесу друштву рачун, поједине књижарнице одговарају овако: браћа Поповићи у Новом Саду и браћа Јовановићи у Панчеву, да ће то учинити с почетком јануара, као обично; М. Каракашевић у Сомбору, да од пређашњега секретара није примио никаквих књига и ако их је тражио, а и сад моли, да му се пошље; В. Валожићу није још време полагању рачуна; А. Пурић шаље 120 динара а и П. Ћурчић је изјавио, да ће платити своје. На против Ћира Трифуновић, који има друштву да даје 228 дин. и 90 пара, пао је под стечај али је друштвено потраживање пријављено код трговачког суда.

Узима се на знање и одобрава се.

Бр. 6. Секретар јавља: да, од четири година амо, нису издаване дипломе на чланство, ни редовни ни почасним ни дописним члановима српскога ученога друштва. На тај начин стекло се ове године за издавање на 37 диплома, које су све штампане, попуњене и већином отправљене, а и остатак ће се отправити ових дана.

Узима се на знање.

Бр. 7. Тако исто не беху отправљене ни књиге научним друштвима, с којима смо у свези, а ми смо од њих редовно добивали. С тога се ове године стекло за отправљању више стотина књига, различним академијама и другим књижевним друштвима, универзитетима, библиотекама и другим просветним заводима. До сад је већина отправљена, а и остатак ће отправљен бити до нове године. Овако задоцњавање, осим што нас доводи у рђав кредит код осталих учених друштва, задаје много посла при пакетовању и окивању у повеће трговачке сандуке, отежава преглед послатака, и сваљује много отправљених трошака на једну годину.

Узима се на знање.

Бр. 8. Новоизбрани чланови: д-р Ст. Павловић. П. Убавкић, Јов. Живановић, Мита Петровић, Ђ. Пилар, одзивају се писмом на послане им дипломе. А српска велика гимназија у Карловцима захваљује на посланим јој књигама.

Узима се на знање.

Одлучено ступити у праву књижевну свезу: а.) са бугарским Књижевним друштвом у Софији; б.) Матицом словенском у Љубљани; в.) Јелинском академијом у Атини.

Бр. 10. Председништво јавља, да је 8 новембра поздравило Миклошићеву светковину у Бечу нарочитим телеграмом.

Одобрава се потпуно.

Бр. 11. Одређују се хонорари: а) г. Панти Срећковићу за његове читири расправе (Јелена прва српска царица. „Царица“ Марија Оливеријка, „Царица“ Јевдокија и деспот Дејан Мандрда) одсеком 300 динара; б) г. Г. Витковићу за „Извештај ексарха Максима“ по 40 динара од штампана табака.

Бр. 12. Друштво је с хвалом примило на дар ове нове књиге:

Од г. Ј. Милинковића, Критика на законик кривичног поступка.

Од г. Ђ. Николајевића, Шематизам православне митрополије дабро-босанске.

Од бугарског мин. просвете, Учебен Вѣстник, књижица IX.

Од бугарског књижевног друштва, Периодическо списание, књ. IV и V.

Од руског географ. общества, Извѣстія, томъ XIX. 1883, выпускъ 3.

Од хрватског друштва, Viesnik, година V, број 4.

Од хрватског педаг. књиж. збора, Školski vrt u selu. Nauk ob uzgoju. Učitelj u Jabukovcu. A Zombar vidéki mocsarakról.

(„Златну гривну“ драма песника М. Ђор Ђевића-Призренца) одкупило је, као што „Б. Дн.“ из поузданог извора дознаје, хрватско загреб. народно позориште, — и по свој прилици представљаће се почетком марта о. г. Ова је драма била штампана 1881 год. у „Отаџбини“, но писац је сад знатно прерадио, — и у тој преради штампаће се такође засебно латиницом. Осим тога г. Призренац ће да уступи хрватском позоришту и нову своју драму „Част и сујета“ коју сада израђује. „Ми се наравно радујемо, вели поменути лист, да наше народно позориште има толико залишних оригиналних драма те да може отуђивати наше домаће писце, те да траже и што је главно, нађу пријема и подпоре на другу страну. Услед овога г. Призренац настаниће се стално у Загребу. Ми му од свег срца желимо успеха, у уверењу, да га моменталне неприлике неће отуђити од српске домовине.....“

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

Родољубивим Српкињама и Србима у вршачкој околини.

Као што вам је из наших јавних органа познато, одржаће се месеца јула и августа о. г. изложба женских рукотворина у Новом Саду, коју приређује добротворна задруга Српкиња новосаткиња, па пошто нам налаже понос имена српског, да та изложба што сјајније испадне, те да се истом пред страним светом подичити можемо — то се обраћамо на вас молбом, да се примите родољубиве дужности, да по вашем месту покупите женске рукотворине и да их о нашем трошку пошљете на нашу задругу овамо у Вршац заједно са списком, у ком ћете назначити, ко је израдио дотични предмет, из којег је места раденица, ко шаље предмет на изложбу, је ли предмет за продају или не, и продавну цену предмета. Ради бољег разумевања, шаљемо свакој познатој родољупкињи и родољубу у околини вршачкој по један штампан примерак прогласа, што га је добротворна задруга Српкиња новосаткиња на све Српкиње управила.

Женске рукотворине, што нам их будете из вашег места послали, ми ћемо у своје време заједно са свим покупљеним рукотворинама из нашег места о нашем трошку послати у Нови Сад одбору за изложбу.

У чврстој нади, да ћете се нашој молби одазвати и примити се родољубиве дужности, за коју вас умолисмо — велимо при завршетку: Српкиње, озбиљно на посао, а родољубивим Србима: помозите нам у том послу!

Из одборске седнице привремене добротворне задруге Српкиња вршчанака, држане 2. фебруара.

Софија Балашевића, председница. Јулка Миловић-Напчићева, перводница.

О уништавању филоксере

У извешћу, које су виноделске новине „Вајнлаубе“ донеле из предавања клостернајбуршког професора Др. Л. Реслера „О филоксери“, налазимо неколико важних места, које ћемо и читаоцима „Тежака“ саопштити. —

Овај научник држи, да сумпорни угљен није подесан, да филоксеру уништи; и да је уништавање овим средством са свим ограничене вредности. Кад би се земља загрејала до 60° ц. онда би се сумпорним угљеником могла филоксера и њено јаје коначно да уништи.

Некада је корисно около заражених легла расађивати дуван; јер његово лепљиво лишће може многе крилате филоксере да задржи.

Осим тога, научник овај опет препоручује за уништавање филоксере средство, које је он опробао а то је: ширење водене паре гашењем креча, којега ваља сместити у избушене рупе у земљи, или у оставше од динамита; за тим препоручује употребу амонијака, фосфорног водоника и пиридинских база, нарочито последње, јер су се показале као врло корисне, но ипак, примећује, — питање је, да ли би био овакав случај и тада, кад филоксера у већој мери маха узме.

Проф. Реслер одсудно се изражава противу сваког успеха уништавања филоксера у виноградима у везаном склопу, јер заразу најсигурније преноси крилата филоксера. Даље потврђује, да се са филоксером у толико теже борити, што се она не само полно раслођава такозваним зимским јајетом, него да има у земљи живих полних животиња, што их је он пронашао, које преузимљу полно расплођење.

„Тежак“.

(Прокоп Дунаво-Марица). У главном месту такозване Источне Румелије, у Пловдиву, основано је удеоничко друштво, коме је циљ, да регулише реке Марицу и Искру тако, да по тим двема рекама могу пловити лађе и да их најзад веже једним прокопом, којим би се начином отворила једна нова пловидбена пруга од Никопоља на Дунаву до Дедеглача, који лежи на утоку Марице у Бело-јегејско море. Оснивање овог друштва обрадоваће цео трговачки свет, који се налази у оквиру дунавске мреже; јер кад се задаћа овог друштва оствари онда се неће морати пловити Дунавом до Шумле, па за тим Црним морем, Боспором, Мраморским морем и Дарданелима, док се дође у Јегејско море. Питање је само, може ли се и хоће ли се исплатити остварење овог новог трговачког пута? Али ако се не зна сума новаца, која је потребна за регулацију и везу ових двеју река, може се ипак у напред рећи, да ће оно предузеће имати сјајну будућност, јер оне мале лађице, које ће моћи да понесу до 200 мет. центи, а које ће поменуто друштво саградити ради транспортирања колонијалне робе из Дедеглача, биће поздрављени од целог трговачког света у свима уточицама Дунава; за кратко време те ће лађице пловити не само Моравом (ако се и она регулише), Тисом, Савом, Дунавом итд. но ће прећи и друге реке, јер ће бити снабдевене нарочитим точковима и осовинама, које се могу продужити или скратити, а моћи ће се да преносе и железницом из једне реке у другу. Подвоз ће на тим дрвеним водоземцима бити много јефтинији но што је на вагонима. Друштво ће саградити оваких лађица и у осталим рекама, да би се што више могла транспортирати роба за јегејско море овим регулисаним рекама. Поменуто друштво отпочело је врло живо да ради на своме предузећу, које ће на сваки начин у многоме олакшати трговини.

„Н. Б. Д.“

Исправак.

У извештају одбора за подизање споменика Бр. Радичевићу штампано је погрешно „IV. месечни извештај и т. д.“ а требало би „V. месечни извештај.“ Падаље штампано је погрешно: „Месечни извештаји I—VI. показали су и т. д.“ а требало би „Месечни извешти I—IV. и т. д.“ што се овим исправља.

СРПСКО НАРОД. ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред представа.)

У уторак 7. фебруара: **„Две сиротице.“** Драма у 8 слика, а 6 чинова, од Џона Оксенфорда, превео Сава Петровић.

У четвртак 9. фебруара први пут: **„Мати се мора удати.“** Шаљива игра у 1 чину, написала Марија Битнер, превео Ж. А. Радивојевић. — За тим: **„Гренгоар.“** Позоришна игра у 1 чину, од Т. Банвиља, превео Ј. Ђорђевић.

У петак 10. фебруара: **„Марија Стјуартова“.** Трагедија у 5 чинова, написао Фридрих Шилер.

У недељу 12. фебруара с новом поделом улога први пут: **„Светислав и Милева.“** Жалосна игра у 5 чинова, од Ј. С. Поповића.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је из штампе:

ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Уређује **А. Хаџић.**

Књига 137. (Свеска прва за годину 1884.)

У овој су свесци ови саставци: Критичке студије из данашње уставне теорије. I. Уставна монархија и начело народне суверености од Г. Гершића. — II. Митрополит Павао Ненадовић. Биографско-историјска слика. Од Ђорђа Рајковића. — III. Српкиња домаћица. Од А. Хаџића. — IV. Сентандреја. Успомена Јаше Игњатовића. — V. Српске народне приповетке. Скупио их по Срему Дамјан Прерадовић: 1. Од зла горе. 2. Девојка и два мртваца. 3. Баруља. — VI. Књижевност: Хемија за средње школе по Прокопу Прахаски и другима написао М. Петровић. Критика Јована Бијелића. VII. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одбора 1882. године.

У раду матичином штампане су ове оцене: 1. Оцена Ђорђа Рајковића на „Народне приповетке“, које је по Срему скупио Дамјан Прерадовић. — 2. Оцена Саве Петровића на причу Стевана Ж. Ђурђевића: „Радоје и Даница“. — 3. Оцена дра Лазе Станојевића и дра Илије Огњановића на дело дра Милана Јовановића: „Кужне болести, од куд потичу, какве су, како се уклањају и негују“. — 4. Оцена Мише Димитријевића о јуначком спеву „Краљевићу Марку“ Мите Поповића.

Сваки члан, који је одговорио својим чланским дужностима, што се тиче плаћања чланарине, добија „Летопис“ бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис“ у кућу, а чланови са стране могу „Летописе“, који им припадају, сваки дан примити од „Благајнице Матице Српске“ у Новом Саду.

Ко од чланова жели „Летопис“ поштом добијати, ваља да пошље у име годишње поштарине 50 н. „Благајници Матице Српске“ у НовиСад, која води бригу, да се „Летописи“ тачно разашиљу.

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ

НА ЛИСТ

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Година IX.

Доласком српске народне позоришне дружине у Нови Сад почиње и опет излазити интересима српског народног позоришта посвећени лист **„Позориште“**, који је за осам година, од како излази, подмиривао сваковрсне потребе позоришне, будећи и ширећи свест позоришну у нашем народу.

„Позориште“ ће излазити о дану сваке представе у досадањем формату, а и после одласка дружине сваког месеца по један пут.

Претплата је цена за Нови Сад 40., а на страну 60 н. а. вр. месечно.

Претплата се шаље администрацији „Позоришта“ у Новоме Саду.

Управа срп. нар. позоришта.

ОГЛАСИ.

Мануфактурна трговина

ЈЕФТЕ ОСТОИЋА

у Руми

потребује једног спомоћника, који може одма ступити. 1—1

Објава.

Слободан сам српским црквено-школским општинама, пречастној господи свештеницима, а и осталој поштованој публици до знања ставити, да сам од новијег доба, поред потпуно сортиране мануфактурне робе, увео и еспап Рајха за црквене одежде, дамаста за барјаке, појасева и сваковрстног осталог одела за пречастну господу свештенике — и биће у стању, пошто сву моју робу из првих творница (фабрика) набављам, да све моје велепоштоване муштерије, које ме своје посете удостојиле буду, најјефтиније и најсолидније послужим. Препоручујући себе и своју трговину велепоштованој публици стојим свагда на услузи.

У Новом Саду.

Петар Бошњаковић

трговац код „златног сунца“ преко пута од српског крста у кући под бр 24 и 25.

5—6

РУМСКА КАСИНА

тражи једног ваљаног гостионичара, на три или више година, који то место може 1. априла о. г. наступити.

Просторије друштвене снабдевене су са нужним намештајем, и дотични гостионичар имаће право точења пића уз услове, који се могу код потписане управе сазнати.

Писмене понуде примају се до 1. марта ове године по рим.

2—3 **Управа румске касине.**

У трговини шпецераја и деликатеса Н. Ј. ПОПОВИЋА

у Ади

потребан је један млађи спомоћник, који је добар детаљиста и може одмах ступити. Захтева се знање српског, мађарског и немачког језика. 3—3

Одговорни уредник Тоша Бекић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.